

vají zřejmě na mylném předpokladu, že žalovaný již před svou suspensí nekonal služby, takže mu nepříslušely požitky i z důvodu §u 28 služ. ř. Podle zprávy dopravního úřadu v B. konal však žalovaný až do své suspense dne 19. ledna 1923 nepřetržitě službu u tohoto úřadu, takže nebylo důvodu k použití §u 28 služ. ř. Po suspensi žalovaný ovšem nemohl již konati službu, ale tu nelze jeho případ podříditi pod § 28 služ. ř., nýbrž jen pod § 125 služ. ř. Železniční správa mohla sice již po neuposlechnutí příkazu daného v říjnu 1922, aby žalovaný nastoupil službu v D., přikročiti ku zbavení žalovaného služby v B. a zastavení jeho platu dle §§ 28 a 29 služ. ř., když toho však neučinila a ponechala žalovaného službou v B., spokojivši se zahájením kárného řízení, nemůže se již těchto předpisů dovolávati.

Čís. 5127.

Odpůrčí nárok v úpadku.

Otázka, zda právní jednání, jemuž se v úpadku odporuje, jest bezúplatným, jest povahy právní.

Pokud lze odporovati smlouvám ve prospěch třetího.

(Rozh. ze dne 16. června 1925, Rv II 262/25.)

Správce úpadkové podstaty Anny P-ové domáhal se na žalovaném, by bylo uznáno právem, že omeškání a opomenutí obrany úpadkyně Annou P-ovou proti žalobě žalovaného V-a a její prohlášení, jež prý učinila u krajského soudu v N. anebo kdekoliv jinde, že dluh svého manžela V-ovi za dodané šaty zaplatí, jest vůči úpadkovým věřitelům bezúčinná a že pohledávka žalovaným k úpadku Anny P-ové přihlášená není po právu. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud zjistil, že manžel úpadkyně Anny P-ové objednal si u žalovaného v létě 1921 šaty, a když jich žalovaný neposílal, vyzvala ho Anna P-ová, by šaty poslal, že ona je zaplatí, načež žalovaný oblek jejímu manželu dodal. Odvolací soud vykládá ujednání mezi úpadkyní a žalovaným srovnale s názorem prvního soudu jako smlouvu v prospěch osoby třetí. Též dovolatel zásadně souhlasí s takovým výkladem ujednání jako smlouvy ve smyslu §u 881 obč. zák., a není dle uvedeného zjištění důvodu k jinému výkladu, jaký zvláště v dovolacím řízení zastává žalující strana. Dle žaloby odporuje se z důvodu §u 29 čís. 1 konk. ř. nejen takovému prohlášení Anny P-ové, jež snad učinila u krajského soudu v N. neb kdekoliv jinde, protože jest to na její straně bezúplatné právní jednání, nýbrž i tomu, že obmeškala obranu proti žalobě nynějšího žalovaného u okresního soudu v P., protože žalovanému, jenž jí zboží na úvěr nedodal, ničeho nedlužila, avšak promeškáním obrany uznala nedluh bezúplatně. Žalující strana tudíž ve všech směrech opírá žalobní

nárok o důvod neúplatnosti právního jednání úpadkyně, a za právní jednání nutno ovšem dle §u 36 konk. ř. považovati též opomenutí úpadce, jímž tento nějaké právo ztrácí, nebo kterýmž proti němu se majetkoprávní nároky zakládají, uchovávají nebo zajišťují. Odvolací soud vychází z názoru, že jde o neúplatné právní jednání na straně úpadkyně Anny P-ové, kteréž jest proto odporovatelným. Není správným udání v dovolací odpovědi, že žalující strana ani netvrdila bezúplatnost právního jednání. Lze poukázati na přednes žalující strany v protokolu o přeličení ze dne 9. září 1924, kteráž ostatně již tím, že uvedla pro odporovatelnost důvod §u 29 čís. 1 konk. ř., tvrdila, že odporuje právnímu jednání pro jeho bezúplatnost. Avšak názoru odvolacího soudu nelze přisvědčiti. Otázka, zda právní jednání, jemuž se v úpadku odporuje, jest bezúplatným, jest povahy právní, a dlužno ji posuzovati v základě skutkového zjištění, jak bylo uvedeno a jež odvolací soud si osvojil z rozsudku prvního soudu. Dle tohoto zjištění objednala Anna P-ová u žalovaného pro svého manžela šaty, slibivši jejich zaplacení, a žalovaný na toto prohlášení šaty jejímu manželu dodal. Při smlouvách v prospěch třetího může býti odporováno především smlouvě mezi smluvními stranami samými, pokud jest tu některý z odpůrčích důvodů. Může však také z této smlouvy vznesen býti odpůrčí důvod proti osobě třetí, která ze smlouvy přímo se stala oprávněnou (§ 881 odstavec druhý obč. zák.), a jest tu předmětem odporovatelnosti právě to, co v základě takové smlouvy bylo ze jmění úpadce poskytnuto bezúplatně třetí osobě, nikoli smlouva sama mezi těmi, kdož ji uzavřeli (srv. Bartsch-Pollak, Právo konkursní I., str. 222 a 249). V tomto sporu žalující strana však neuplatňuje odpůrčí důvod vůči manželu úpadkyně, protože z její majetkové podstaty se mu bezúplatným způsobem poskytlo určité právo ve způsobě majetkoprávní výhody, nýbrž odpůrčí nárok proti žalovanému z důvodu bezúplatnosti právního jednání, jež s ním učinila úpadkyně Anna P-ová zmíněným opětným prohlášením, pokud se týče opomenutím obran proti jeho dřívější žalobě. Avšak, vychází-li se ze směrodatného zjištění skutkových okolností, jež odvolací soud převzal z rozsudku prvního soudu, nelze, jak správně dovodil procesní soud, vůči žalovanému mluvit o neúplatném jednání. Úpadkyně zavázala se zaplatiti cenu za šaty jí objednané, žalovaným však také dodané. Odvolací soud při posuzování otázky odporovatelnosti nerozlišuje správně dvojí stránku smlouvy v prospěch třetího, a proto posoudil věc po stránce právní chybně. Nebylo-li však bezúplatným právním jednáním prohlášení úpadkyně, že oblek, jenž byl dodán, zaplatí, není odporovatelným ani to, že v dřívějším sporu žalovaného o zaplacení úplaty za dodaný oblek zmeškala obrany, davši se v nepřítomnosti odsouditi. Že v nynějším sporu byla úplata v základě prohlášení žalovaného — dřívějšího žalobce na správnou částku uvedena, jest beze sporu, a došlo to výrazu již ve výroky rozsudku prvního soudu. Poněvadž tedy chybí první podmínka odporovatelnosti právního jednání ve smyslu §u 29 čís. 1 konk. ř., totiž jeho neúplatnost, není třeba zabývati se úvahami o druhé podmínce, kdy úpadek na jmění Anny P-ové byl uvalen a zda právní jednání, jemuž se žalobou odporuje, se stalo během dvou roků před zahájením úpadku, či zda právní

jednání úpadkyně jest neodporovatelným již proto, že splnila vůči svému manželu jen mravní, po případě zákonnou povinnost, aneb jednala pouze z důvodů slušnosti.

Čís. 5128.

Otázka, zda vada zavazadla byla zevně znatelnou, jest otázkou právní.

Dopravní řád železniční.

Dráha není povinna, by prozkoumávala podrobně bezvadnost obalu zboží podaného ku přepravě.

§ 97 (2) čís. 4 žel. dopr. ř. má na mysli jen vady, jež nebyly viditelné při pozorné, ale jen obvyklé manipulaci, již vyžaduje převzetí zboží. Neznatelnými jsou vady, jež mohou býti seznány teprve zvláštním ohledáním.

(Rozh. ze dne 16. června 1925, Rv II 272/25.)

Koš, podaný Vilémem J-em státní dráze k dopravě, předala dráha k přepravě žalovanému zasílateli, jenž dle smlouvy s dráhou ručil dráze za škodu, vzniklou při zavazadlech a předmětech k dopravě převzatých. Dle §u 15 smlouvy při vadách, jež zevně nemohly býti seznány, ručily v tom případě, když nebylo lze zjistiti, kdo byl v držení předmětu v době jeho poškození, obě strany z polovice a dle §u 19 smlouvy také v tom případě, když vada shledána až po vydání zavazadla, ručily při pochybnosti, v čí držení poškození vzniklo, nebylo-li zde zavinění na žádné straně, obě strany z polovice a bylo-li zavinění na obou stranách, obě strany společně dle poměru tohoto zavinění. Koš byl za dopravy proříznut a vykraden, načež k žalobě Viléma J-a proti železničnímu eráru byl erár uznán povinným náhradou škody. Žalobě, již domáhal se erár na zasílateli postihem náhrady škody, p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e vyhověl z polovice, shledav rovnoměrné zavinění obou stran. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání žalujícího eráru.

D ů v o d y:

Dovolání, opírající se jen o dovolací důvod §u 503 čís. 4 c. ř. s., vytýká odvolacímu soudu nesprávné právní posouzení z toho důvodu, že uznal proříznutí dna cestovního koše a jeho vykradení za vadu zevně neznatelnou. Nelze přisvědčiti žalovanému, jenž tvrdí v dovolací odpovědi, že dovolání neprovádí uplatněného dovolacího důvodu po zákonu, poněvadž výrok o zevní neznatelnosti vady není právním posouzením, nýbrž skutkovým zjištěním. Zevní znatelnost vady není dovolateli skutkovou okolností, nýbrž právním pojmem, jehož obsah jest mezi stranami sporným a může býti při různém hledisku různým. Náležitě jeho vymezení jest právě úlohou právního posouzení. Dovolání vychází ze správného předpokladu, že žalovaný ručil dle smlouvy ze dne 1. března 1915 a 13. ledna 1916 za poškození převzatého zboží tak, jako ručí za ně dráha,